Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 23. Dnia 8. Grudnia 1884. XI. rocznik.

Lustracye Towarzystw.

Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, stowarzyszenie zarejestr. z nieograniczoną poręką.

Na życzenie Rady nadzorczéj Towarzystwa zaliczkowego w Jarosławiu, została przeprowadzoną w dniach 18. do 20. z. m. gruntowna lustracya tego stowarzyszenia, w obec Dyrekcyi składającéj się z pp. Romana Zukra dyrektora, W. Baczyńskiego kontrolora i E. Wibirala kasyera, oraz przy współudziale członka Rady nadzorczéj i komisyi kontrolującéj hr. Władysława Koziebrodzkiego.

Na podstawie uzupełnionéj księgi głównéj, która dotychczas przedstawiała tylko każdomiesięczny obrót, bez uwidocznienia każdoczesnego stanu majątkowego, zestawiłem bilans surowy, przedstawiający następujący stan majątkowy:

Stan bierny:

Udziały	38.311 zł.	42	ct.
Fundusz rezerwowy . .	6.174 „	25	„
Wkładki oszczędności . .	73.197 „	40	„
Długi towarzystwa . .	22.596 „	77 1/2	„
Saldo odsetek . . .	10.665 „	33	„
Reszta zysku z r. 1883 .	1.214 „	37 1/2	„
Rachunek Banku krajowego .	4.005 „	58	„
razem .	156.165 zł.	13	ct.

Stan czynny:

Pożyczki	143.492 zł.	98	ct.
Koszta administracyi . .	1.897 „	65	„
„ procesowe . . .	58 „	23	„
Lokacye	5.500 „	—	„
Koszta założenia i ruchomości	230 „	18	„
Gotówka	4.986 „	09	„
razem .	156.165 zł.	13	ct.

Pod względem ilości członków zalicza się Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu do najzasobniejszych stowarzyszeń w kraju, liczy bowiem obecnie 2.405 członków, lecz udziały tychże są bardzo drobne, bo wyjąwszy 14 członków, którzy posiadają najwyższe udziały po 1.000 zł., u przeważnéj części udział ten, pomimo kilkoletniego należenia do Towarzystwa, nie przekroczył kwoty kilku złotych.

Przyczyną tego jest drobna wpłata na udział przy wstąpieniu członka, w stosunku 1% do zaliczonéj mu pożyczki ściągana, — zaś do płacenia dalszych rat nie jest członek pociągany.

Pilne przestrzeganie tych wpłat na udziały, czy to przez peryodyczne raty, czy przez znaczniejsze uiszczenie przy pobieraniu pożyczki, wzmogłoby znacznie fundusze własne Towarzystwa, które lubo i dziś stanowią już poważną cyfrę — przedstawiłyby się jeszcze w korzystniejszym stosunku do kapitału obcego. Usiłowania zarządu w tym kierunku podjęte, wkrótce uwieńczone być mogą korzystnym rezultatem.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego, które wynosi 1 zł. i z części rocznego zysku, a przedstawia się obecnie w wysokości 16% udziałów.

Wkładki oszczędności złożone są na 400 książeczkach, z których 24 opiewały powyżéj 1.000 zł. Między właścicielami książeczek oszczędności znajduje się kilkadziesiąt numerów od instytucyi publicznych, przeważnie fundusze gminne i powiatowe.

Stopa procentowa jaką Towarzystwo opłaca od tych wkładek zależy od terminu wypowiedzenia, jaki wkładkujący sobie zastrzega, i tak: za 8 dniowem wypowiedzeniem płaci Towarzystwo 3% — za 15 dniowem wypowiedzeniem 3 1/2 % — za 30 dniowem wypowiedzeniem 4% — za 60 dniowem wypowiedzeniem 4 1/2 %, a za 90 dniowêm wypowiedzeniem 5%.

Ponieważ księga wkładek oszczędności nie jest prowadzoną według reguł buchalteryjnych, wskutek

czego i procenta nie są należycie uwidocznione, zaleciłem zmianę w tym kierunku, według modły ogólnie przez Towarzystwa zaliczkowe przyjętéj.

Długi Towarzystwa pochodziły od:

Towarzystwa wzaj. ubez. w Krakowie 10.000 zł. na weksel 5%.

Banku krajowego 6.350 zł. na weksel 5%.

Rady powiatowéj 1.420 zł. 77 ct. na skrypt 6%, oraz od osób prywatnych 4.826 zł. na 5%, która to ostatnia pozycya niewłaściwie jest do długów własnych zaliczoną, a raczéj należy do wkładek oszczędności. ponieważ na te kwoty książeczki oszczędności zostały wydane. Do długów przybywa natomiast dotacya Banku krajowego, która z dniem lustracyi wynosiła kwotę 4.005 zł. 58 ct.

Działu reeskontowego Towarzystwo prawie nie prowadzi pomimo, że materyał wekslowy nadaje się w zupełności, do pozyskania na téj drodze taniego kredytu w Banku austro-węgierskim.

Saldo odsetek wynosi 10.665 zł. 33 ct. czyli w przychodzie 14.897 zł. 2 ct., a w rozchodzie 4.231 zł. 69 ct.

Pod względem wysokości pobieranego procentu od pożyczek członkom udzielanych, zalicza się Towarzystwo jarosławskie do rzędu tych stowarzyszeń, które zeszły do możliwie najniższéj stopy procentowéj; pobiéra ono bowiem 7%. Procent ten opłaca dłużnik przy pożyczce ratalnéj za rok z góry, z uwzględnieniem spłaty rat. Od zaległéj raty płaci dłużnik nadto 4% zwłoki, lecz zaległości te rzadko się zdarzają, co wnosić już można z kwoty zaległych procentów, w ostatnim bilansie w wysokości 264 zł. 70 ct. wykazanéj, równającéj się zaledwie 0·2% kapitału wypożyczonego.

Pożyczki składające się z około 1.200 pozycyi, udzielane są od 25 zł. do 7.000 zł. przeważnie na akty notaryalne, mniéj na weksle, a wyjątkowo na zastawy. Spłata pożyczek włościańskich rozłożoną jest na 2 do 3 lat w ratach kwartalnych. Przy wekslach spłaca dłużnik co trzy miesiące przynajmniéj 10tą część długu. Akty notaryalne, których wypisy główne dopiero w razie potrzeby są brane, zawierają wszystkie warunki pożyczki dokładnie wymienione, natomiast przy wekslach należy przestrzegać więcej formalności, któréj przy interesach pieniężnych nigdy dosyć zalecić nie można. Wielką zaletą tego Towarzystwa jest czuwanie nad każdym dłużnikiem i pilnowanie jego terminów spłat. Stosunek zaległego kapitału do udzielonych pożyczek jest tak korzystny, że wynikiem takim rzadko które Towarzystwo poszczycić się może. Wszystkie zaległości wynoszą 4.436 zł. 7 ct., w sumie téj mieszczą się już raty zapadłe w ostatnim czasie, tak, że gdyby odliczyć od téj kwoty ostatnie zapadłe raty, to cała zaległość wynosiłaby zaledwie 900 zł. Tak korzystny rezultat świadczy nie tylko o zdrowych podstawach kredytu udzielonego, lecz zarazem dowodzi o badaniu Dyrekcyi zdolności kredytowéj dłużnika, który grosz pożyczony użyje pożytecznie, a pilnowany przez Towarzystwo przyucza się do wypełniania przyjętych zobowiązań, tego warunku społecznego porządku, którego tak brak naszemu włościaninowi.

Zatém idzie, że i procesów ma Towarzystwo bardzo mało, bo tylko sześć, na ryczałtową kwotę kilkuset zł. Syndyka Towarzystwo nie ma, a sprawy procesowe prowadzi Dyrekcya sama. Pożyczki udzielane są na posiedzeniach Dyrekcyi, za poprzednią opinią cenzorów. Ingerencyi Rady nadzorczéj przy udzielaniu pożyczek nie ma żadnéj.

Koszta administracyi wynosiły w roku ubiegłym 2.259 zł. 69 ct. i w téj wysokości utrzymane są w roku bieżącym. Z kwoty téj przypada na lokal 100 zł., na płacę dwóch członków Dyrekcyi 1.200 zł., służby 24 zł., podatki 352 zł. 27 ct., a resztę 510 zł. wynoszą druki, opał, koszta podróży, ogłoszenia itp.

Płaca członków Dyrekcyi jest bardzo skromną, zwłaszcza w obec pracy tak wyczerpującéj i tak dokładnéj, jaka w prowadzeniu ksiąg i w zestawieniach różnorodnych widzieć się daje. Lokal również nieodpowiada potrzebie, wskutek czego Rada nadzorcza powzięła zamiar zakupienia realności, gdzieby wspólnie z Radą powiatową, pod któréj niejako opieką Towarzystwo pozostaje, znaleść można odpowiedne pomieszczenie.

Kasę zliczyłem szczegółowo i znalazłem wykazaną według księgi kasowéj gotówkę.

Kancelarya Towarzystwa znajduje się w należytym porządku, również księgi buchalteryczne dokładnie i wyczerpująco prowadzone, we wielu kierunkach po nad potrzebę, co przyczynia dosyć zbędnéj pracy i wskutek czego zaleciłem ułatwienia; rachunki roczne wraz z wykazami i rachunki miesięczne, do których również Dyrekcya sporządza wykazy, są tak dokładnie zestawione, że kontrola organów czuwających nad czynnościami Dyrekcyi jest bardzo ułatwioną, życzyć by tylko należało, aby komisya Rady nadzorczéj kontrolę tę co miesiąc wykonywała i przedkładała jéj wynik Radzie nadzorczéj.

Trzeciego dnia lustracyi przybył do Jarosławia p. Patron dr. Skałkowski, aby się osobiście przekonać o wyniku lustracyi i uczestniczyć przy posiedzeniu Rady nadzorczéj, któréj przedłożyłem rezultat dokonanéj czynności i wnioski w kierunku zmian, jakie za potrzebne uznałem. Rada nadzorcza wysłuchawszy sprawozdania, wyraziła podziękowanie za tak sumienne prowadzenie i chlubny stan Towarzystwa członkom Dyrekcyi p. Waleremu Baczyńskiemu, kierownikowi biura i p. Wibiralowi kasyerowi, który w pracy téj dzielnie mu dopomaga.

Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Pilznie, z nieograniczoną poręką zaprotokołowane.

Dnia 21. i 22. listopada przeprowadziłem lustracyę Stowarzyszenia oszczędności i pożyczek w Pilznie, w obecności pp. Jędrzeja Szumowicza dyrektora i Jana Michalika kasyera, a wynik téjże, oraz uwagi nad ulepszeniem manipulacyi i rozszerzeniem czynności przedłożyłem Radzie nadzorczéj, na posiedzeniu odbytém drugiego dnia lustracyi.

Księga likwidacyjna, która jest zarazem kasową i główną, wykazywała następujący stan majątkowy:

Stan bierny:

Udziały	3.925 zł.	35	ct.
Fundusz rezerwowy	1.767 „	68	„
Wkładki oszczędności	7.775 „	99	„
Długi towarzystwa	9.480 „	—	„
Saldo odsetek	1.397 „	26	„
Reszta zysku z r. 1883	233 „	74	„
razem	24.580 zł.	02	ct.

Stan czynny:

Pożyczki	23.547 zł.	—	ct.
Koszta administracyi	566 „	21	„
„ procesowe	4 „	15	„
Inwentarz	155 „	25	„
Gotówka	307 „	41	„
razem	24.580 zł.	02	ct.

Członków posiada Towarzystwo 447, czyli o 6ciu mniéj jak wykazywało ostatnie zamknięcie rachunkowe. Suma udziałów także się zmniejszyła, co ztąd pochodzi, że wbrew postanowieniom statutu wypłaca Dyrekcya udział występującemu członkowi, bez poprzedniego w swym czasie zgłoszenia wystąpienia i zezwala na umorzenie udziałem ostatniéj raty długu, nie czekając aż udział ten będzie płynny. Również niska kwota minimalnego udziału 10 zł., którą nie przekracza nawet pobierający znaczniejszą pożyczkę, wpływa na ten skromny stan. Tylko jeden członek posiada 50 zł. wpłaconego udziału. Należałoby przynajmniéj zwiększać udziały te dywidendą, która stale corocznie w stosunku po 10% bywa wypłacaną.

Fundusz rezerwowy, który powstaje z wpisowego po 2 zł. i z części czystego zysku corocznie wydzielanego jest znaczny, bo wynosi 40% udziałów.

Wkładki oszczędności pochodzą od 46 stron w granicach od 1 zł. do 800 zł. Najwyższych wkładek powyżéj 500 zł. było od 7 stron. Między właścicielami znalazłem kilka numerów od instytucyi publicznych jako to: fundusze gminne, szpitalne, sądowe itp.

Stopa procentowa od wkładek wynosi 6%.

Księga wkładek oszczędności nie jest nigdy zamykaną, ztąd trudno docieć jéj właściwego stanu — w tym względzie zaleciłem jak najspieszniejsze zamknięcie odnośnych kont i prawidłowe zestawienie należnych procentów.

Długi Towarzystwa pochodzą od:

Banku austro-węg. w reeskoncie na	4%	800	zł.
Banku krajowego na weksle	6%	1.600	„
Gal. Kasy oszczędności na weksle	5%	1.800	„
Tow. wzajemnych ubezp. „ „	5%	1.500	„
Kasy oszcz. m. Tarnowa „ „	6½%	3.780	„
	razem	9.480	zł.

Księgi długów własnych nie prowadzi się, a stanu ich dojść można tylko na podstawie korespondencyi. Księgę taką zaleciłem natychmiast zaprowadzić.

Saldo odsetek wynosiło 1.397 zł. 26 ct., czyli w przychodzie 2.167 zł. 93 ct. a w rozchodzie 770 zł. 67 ct. Towarzystwo pobiéra od pożyczek członkom udzielanych 9% procent, a nadto w razie zwłoki 1%, czyli razem 10%. Procent pobiéra się z góry od całego kapitału dłużnego do najbliższéj raty. Zaległe procenta są bardzo małe, wynosiły bowiem w bilansie za rok ubiegły 31 zł. 69 ct.

Pożyczki w sumie 23.547 zł. składają się z 360 pozycyi. Pożyczki udzielane są w kwotach od 10 zł. do 300 zł. na skrypty dłużne zastósowane do postępowania drobiazgowego i na weksle, zaś na spłaty wyłącznie kwartalne.

Pod względem formalnym znalazłem weksle niepowypełniane, a skrypty dawniejsze w nieodpowiedniéj stylizacyi i nieodpowiadające wymogom prawnym — obecnie zaś wystawiane skrypty, lubo treść ich jest należycie ustylizowaną i warunki spłaty dokładnie wyrażone, jednak przy podpisaniu tychże nie zachowano odpowiedniéj formy.

Przestrzeganie potrzebnych formalności zaleciłem Dyrekcyi jak najgoręcéj, udzieliwszy ku temu szczegółową informacyę.

Towarzystwo udziela pożyczek na posiedzeniach Rady nadzorczéj, a uchwały uwidacznia się w protokole i na podaniu. Dyrekcya we własnym zakresie jest upoważnioną tylko do zezwolenia na prolongatę pożyczki.

W tym względzie znać czujność zarządu, ponieważ spłaty odbywają się prawidłowo, a zaległości są stosunkowo nie wielkie. Na cały stan pożyczek, wynoszą zaległe raty około 1.000 zł., zaś zaskarżonéj pozycyi nie ma żadnéj. W ogóle za cały czas istnienia wniosło Towarzystwo egzekucyę tylko przeciwko jednemu dłużnikowi.

Koszta administracyi są normalne.

Kasę zliczyłem i znalazłem zgodną z księgą kasową gotówkę.

Biuro Towarzystwa znajduje się w urzędzie gminnym w domu murowanym na I. piętrze.

Dotychczasowe prowadzenie Towarzystwa zdradza dyletantyzm i brak świadomości wszelkich prawideł buchalteryi, co uwidacznia najbardziéj zamknięcie rachunkowe za rok ubiegły, które jest niewłaściwie zestawione, a nadto cyfry bilansu nie są poparte szczegółowymi inwentarzami, bez czego trudno sądzić o zgodności rachunku. Towarzystwo ma jednak zdrowe podstawy, czego dowodem są akuratne spłaty pożyczek i rzetelność dłużników, a można być pewnym, że nowa Dyrekcya, która taki stan wewnętrznéj administracyi zastała, zapobiegnie w przyszłości wszelkim brakom, uzupełni i sprostuje niedokładności w księgach, poczém będzie można przystąpić do szerszego działania i wzmożenia funduszów obrotowych a nie można wątpić, że Towarzystwo, które już dziś oddaje usługę tamtejszym mieszkańcom, może się stać w przyszłości dźwignią dobrobytu miejscowéj i okolicznéj ludności.

W. Terenkoczy.

Uchwały XII. walnego Zgromadzenia

ogólnego Związku austryackich stow. zarobkowych i gospodarczych.

Tegoroczny zjazd austryackich stowarzyszeń, odbyty w Chebie (Czechy) dnia 8. września, w obecności delegatów, reprezentujących 57 stowarzyszeń i dwa Związki prowincyonalne, powziął następujące ważniejsze uchwały:

1. „Ogólny zjazd wyraża swe ubolewanie nad rezolucyami wiecu kupieckiego we Wiedniu odbytego, wypowiadającemi nieuzasadnione skargi na Towarzystwa spożywcze, a zarazem zaznacza, że utrzymuje w mocy swe poprzednie oświadczenia, mocą których uważa Towarzystwa spożywcze za jeden z ważniejszych środków do poprawy socyalnego położenia uboższych klas ludności, oraz za niezbędną część składową stowarzyszeń, opartych na pomocy własnéj“.

2. „Zaleca się stowarzyszeniom, aby miały na uwadze zabezpieczenie swych urzędników bytu na starość, a jak długo Towarzystwa nie utworzą własnéj instytucyi pensyjnéj, zaleca się przyłączenie do istniejących zakładów pensyjnych, przyczém należy dać pierwszeństwo instytucyi utworzonéj dla pracowników handlowych i przemysłowych“.

3. Walne Zgromadzenie wyraża swe zdanie: „że Kasy zaliczkowe, w myśl ustawy krajowéj dla król. Czech, z dnia 9. czerwca 1863. i z dnia 6. sierpnia 1864., z dawnych spichrzów kontrybucyjnych i funduszów gminnych założone, nieodpowiadają swemu przeznaczeniu, nawet obecnie po przeistoczeniu ich na powiatowe Kasy zaliczkowe, gdyż nie czynią zadość wymogom kredytu rolnika w odpowiedniéj formie, wskutek czego potrzebuje ustawa krajowa z dnia 22. marca 1882., dotycząca urządzenia powiatowych rolniczych kas zaliczkowych, szerszych postanowień w tym kierunku, aby kasy te oprzeć na ustawie państwowéj z dnia 9. kwietnia 1873. i umożliwić przeistoczenie takowych w stowarzyszenia kredytowe, lub przyłączenie tychże do istniejących Towarzystw zaliczkowych“.

4. a) „Zaleca się Towarzystwom, aby przeprowadzały wybory do Dyrekcyi i do Rady nadzorczéj przed upływem peryodu wyborczego i umożliwiły przez to ukończenie urzędowania członka Dyrekcyi i Rad nadzorczych, z końcem roku administracyjnego.

b) Ogólny zjazd poleca stowarzyszeniom poczynienie w statutach odpowiednich zmian, aby członkowie Dyrekcyi poddawali się nowym wyborom na przemian, przez co możliwość ustąpienia wszystkich członków Dyrekcyi jednocześnie, będzie usuniętą“.

5. „Zaleca się Towarzystwom, aby ustaliły liczbę członków Dyrekcyi na trzech“.

6. „Ogólny zjazd wypowiada swoje przekonanie, że widokom podniesienia stanu włościańskiego, przez rząd postawionym, obok wysokości panującéj w kraju stopy procentowéj, stoi na przeszkodzie wysokie opodatkowanie, które przeszkadza rozwojowi gospodarstwa pojedynczych członków, jakoteż i usiłowaniom stowarzyszeń do obniżenia stopy procentowéj“.

7. „W interesie tych stowarzyszeń, które udzielają kredyta hipoteczne, lub kredyta za kaucyą hipoteczną, jakoteż w interesie dłużnika jest pożądaném, aby police asekuracyjne, wystawione na zabezpieczone przedmioty, mieściły w sobie klausulę winkulacyjną, w téj formie przez odnośne Towarzystwo ubezpieczające umieszczoną, że w razie szkody nie będzie należytość bez porozumienia się z pożyczającém Towarzystwem wypłaconą, daléj, że dotycząca instytucya asekuracyjna przyjmuje na siebie obowiązek zawiadomienia w odpowiednim czasie wierzyciela o każdéj zmianie zabezpieczenia, szczególniéj zaś o zgaśnięciu policy, jakoteż o zapadłych a niezapłaconych w terminie ratach premii — ewentualnie należy także uczynić zawisłą wypłatę pożyczki od zabezpieczenia, w dobrze akredytowanéj instytucyi asekuracyjnéj“.

8. a) „Tego rodzaju postępowanie, aby Towarzystwa pobierały corocznie od swych dłużników różne uboczne należytości, jako to: procenta, prowizye, dodatki na koszta administracyi i tém podobne opłaty, któreby wchodziły do funduszu rezerwowego, zaś, aby wszelkie koszta administracyi i możliwe straty w pierwszym rzędzie z tego funduszu miały być pokrywane, podczas gdy czysty zysk rozdziela się tytułem dywidendy — jest stanowczo niedozwolonem“.

b) Przy układaniu albo zmianie statutu, zaleca się jak najgoręciéj stowarzyszeniom brać za podstawę wzorowy statut, pomieszczony w dziele Zillera „Ustawa o stowarzyszeniach i organizacya Towarzystw zaliczkowych", szczególniéj także zaleca się zatrzymanie porządku rzeczy według tego statutu, zaś wszelkie zmiany należy tylko wtedy dopuścić, jeżeli takowe ugruntowane są na poprzednich uchwałach ogólnego zjazdu, albo téż odmiennymi i niezbędnymi stosunkami pojedynczych stowarzyszeń, dadzą się usprawiedliwić.

W każdym razie zaleca się przy zmianach statutów, pod każdym względem zasięgnąć zdania Patronatu.

7. „Wzywa się Patronat do wniesienia przedstawienia do c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z prośbą o polecenie władzom sądowym, aby przy składaniu wadyów na licytacyach, nie były zasadniczo wykluczone książeczki oszczędności zarejestrowanych stowarzyszeń zaliczkowych z poręką nieograniczoną".

8. a) W interesie stowarzyszeń jest pożądaném, aby Towarzystwa w pewnych stałych peryodach powoływały do rewizyi zamknięć rachunkowych rzeczoznawców, stojących po za obrębem Towarzystwa, którzy w rachunkowości mają doświadczenie i ze sprawami Stowarzyszeń są obznajomieni.

b) Zaleca się Stowarzyszeniom zamieszczenie odnośnego postanowienia w statutach".

Oprócz tych uchwał przyjęło Zgromadzenie do wiadomości sprawozdanie Patronatu, zatwierdziło rachunki Związku za rok 1883. i uchwaliło wysłać deputacyę z 3 członków złożoną na walne Zgromadzenie niemieckich stowarzyszeń.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu listopadzie b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Rożniatowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką". — Statut z dnia 4. lipca 1884. Celem stowarzyszenia jest dostarczanie członkom gotowych pieniędzy na umiarkowany procent, za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków. Czas trwania jest nieograniczony. Dyrekcyę Towarzystwa składają pp.: ks. Ludwik Babik jako dyrektor, ks. Teodor Pawluk jako zastępca dyrektora, Jakób Nazarowicz jako kasyer, Michał Jagiełowicz jako tegoż zastępca, Adam Müller jako kontrolor i ks. Benedykt Bożycki jako zastępca kontrolora. — Do ważności podpisu firmy wystarcza podpis dwóch członków Dyrekcyi. Za wypełnienie wszelkich przez Towarzystwo przyjętych zobowiązań, odpowiadają członkowie do wysokości pięciokrotnych deklarowanych udziałów, który to udział pojedynczego członka wynosi od 20 zł. do 500 zł. i może być wpłacony naraz, lub téż uzupełniany ratami dowolnémi. Ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące, będą umieszczane w jednym z dzienników lwowskich. (Z c. k. Sądu obwodowego jako handlowego w Samborze. Uchwała z dnia 23. września 1884. l. 9.136).

„*Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia* w Rymanowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką". Statut z dnia 25. maja 1884. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest prowadzenie handlu skór i wszelkich artykułów potrzebnych do wyrobu obuwia i uprzęży, — tudzież wyrób obuwia. Czas trwania jest nieograniczony. Dyrekcya składa się z trzech członków a mianowicie pp.: Józefa Dukieta, Emila Buczackiego i Józefa Trygara, tudzież zastępców tychże pp.: Antoniego Dańkiewicza, Pawła Jachimowskiego i Wojciecha Dębieca. Wszelkie ogłoszenia w sprawach Towarzystwa, mają być podpisane przez dwóch członków Dyrekcyi, zaproszenia zaś na walne Zgromadzenie następują przez ogłoszenie okólnikiem, na trzy dni przed terminem Zgromadzenia. Odpowiedzialność członków Towarzystwa jest nieograniczoną, a udział każdego członka wynosi 50 zł. — Podpis Towarzystwa będzie w ten sposób uskuteczniony, że pod firmą Towarzystwa, członkowie dyrekcyi podpiszą swe nazwiska, i że podpis ten w obec osób trzecich tylko wtedy Towarzystwo prawnie obowiązuje, jeżeli wszyscy trzéj członkowie dyrekcyi podpisy swe umieszczą (Z c. k. Sądu obwodowego jako handlowego w Przemyślu. Uchwała z d. 24. września 1884. l. 11.988).

Zmiany w Dyrekcyi:

„*Towarzystwo oszczędności i kredytowe* w Gródku, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką". Na zwyczajném walném Zgromadzeniu dnia 29. czerwca odbytém, wybrano członkami Dyrekcyi pp: Abrahama Wohlmanna dyrektorem, Eisiga Raaba, kasyerem; Adolfa Landaua, kontrolorem; zaś zastępcami pp.: Mendla Mendelkorna zastępcą dyrektora; Berischa Kohla, zastępcą kasyera i Eisiga Eichmanna zastępcą kontrolora na dalsze trzechlecie. (C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 30. sierpnia 1884. l. 39.586).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Gorlicach, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką". C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu podaje do wiadomości, że zastępca Dyrektora ks. Józef Radecki wystąpił, a w miejsce jego wybrano zastępcą dyrektora dra. Eugeniusza Neumana. (Uchwała z dnia 25. października 1884. l. 6767).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Sokalu, stowarzyszenie zarejestr. z ograniczoną poręką". Walne Zgromadzenie Rady nadzorczéj z dnia 16. sierpnia 1884. powołało do Dy-

rekcyi pp.: Wacława Fabiańskiego, na dyrektora; Apolinarego Serafińskiego, na zastępcę dyrektora; Adolfa Doeninga, na kasyera i Eugeniusza Wysoczańskiego, na zastępcę kasyera — w miejsce ustępujących członków Dyrekcyi pp.: Juliana Mańkowskiego, Adolta Doeninga, A. W. Grotta Władysława Tomanka i Juliana Chomińskiego. (C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 27. września 1884. l. 43.260).

„Towarzystwo kredytowe rękodzielników i przemysłowców w Krakowie, spółka zarejestrowana z ograniczoną odpowiedzialnością". C. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie ogłasza, iż w dniu 25. września 1884. w myśl §. 7. statutu wyżrzeczonego Towarzystwa, dotychczasowy dyrektor p. Stanisław Rehmann wystąpił, a w jego miejsce p. Wojciech Jachimowicz wybranym został. (Uchwała z dnia 3. października 1884. l. 24.112).

Gremialne posiedzenie cenzorów Banku krajowego odbyło się d. 18. listopada r. b., w celu akredytacyi stowarzyszeń na rok 1885. Dotychczasowa lista zmieniła się o tyle, że na wniosek Dyrekcyi Banku podwyższono kredyta przeważnie Towarzystwom, mającym zastępstwo Banku krajowego. Towarzystwa, które mając w roku bieżącym wymierzony kredyt nie korzystały z takowego, nie zostały obecnie na liście pomieszczone. Kilku Towarzystwom zamieniono dawny kredyt pośredni na bezpośredni a początkującym, lub mało rozwiniętym postanowiono i na dal tylko za pośrednictwem i żyrem sąsiedniego zastępstwa kredytu udzielić.

Ogólna kwota, która w drodze eskontu lub reeskontu bez cenzury ma być Towarzystwom udzieloną, nie może przekroczyć 300.000 zł., suma jednak adkredytacyi wynosi 600.000 zł. w przypuszczeniu, że wiele Towarzystw bądź wcale, bądź tylko częściowo z uchwalonéj mu wysokości kredytu korzystać będzie.

Oprócz tego rodzaju kredytu stanowią także poważną kwotę dotacye kasowe zastępstw, oraz kredyt cenzuralny 6%, który za reeskontem odpowiednich akceptów w znacznéj mierze dotychczas był udzielony.

Ze Stanisławowa donoszą nam o założeniu tamże dwóch nowych stowarzyszeń: „Towarzystwa wzajemnego kredytu mieszczan stanisławowskich" i żydowskiego Towarzystwa „Escompte et Credit-Bank". W obec szeroko rozgałęzionéj działalności tamtejszego Banku zaliczkowego, oraz znaczniejszego obrotu w Spar et Credit-Verein, obok tak znacznéj instytucyi kredytowéj dla większéj własności, jaką jest Spółka handlowo-rolnicza, która ma zarazem zastępstwo Banku krajowego, a wreszcie i obok filii Banku austro-węgierskiego zdaje się, że nowe te stowarzyszenia są zupełnie zbędne, a inicyatorowie ich zaskarbiliby sobie większą zasługę, gdyby pomyśleli raczéj o założeniu stowarzyszeń produkcyjnych, handlowych lub magazynowych.

Nadużycia w żydowskich Towarzystwach zaliczkowych odsłonił proces karny w sądzie Tarnopolskim. Nie mający żadnego a żadnego majątku, ani ruchomego ani nieruchomego, ani téż żadnego zarobkowania żydek tarnopolski, chcąc się ożenić, pokazał ojcu swéj wybranéj książeczkę wkładkową na 1.000 zł. w Towarzystwie zaliczkowém w Busku. Ojciec uwierzył i dał mu córkę. Poczém ów żydek zastawił tę książeczkę wkładkową, winkulowaną na jego imię u innego współwyznawcy. Ten ostatni nie mogąc odebrać długu, wytoczył proces i wygrał. Ale gdy po wypłatę na mocy wyroku sądowego zgłosił się do Towarzystwa zaliczkowego w Busku, to zarząd tego Towarzystwa odebrawszy książeczkę, wręczył mu weksel na 1.000 zł. owego żydka, co sprawę przegrał. Pokazało się się, że ów żydek tarnopolski nie złożył w kasie Towarzystwa zaliczkowego owego tysiąca zł., lecz tylko weksel i na mocy tego wekslu wydał mu zarząd książeczkę wkładkową, którą żydek użył do oszustwa. To Towarzystwo zaliczkowe żydowskie w Busku i w innych kierunkach było Towarzystwem dla zasłonięcia lichwy i najokropniejszego wyzyskiwania powierzonych mu funduszów. W bieżącym roku ogłosiło krydę.

OGŁOSZENIA.

Od administracyi.

Niniejszém upraszamy tych P. T. prenumeratorów, którzy prenumeraty za rok bieżący niezapłacili, ażeby należytość tę przesłali jak najspieszniéj pod adresem **Administracyi „Związku"**.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.* Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.